

این روزها معلولان از روزگار سخت زندگی‌شان می‌گویند، از اوضاع اقتصادی سختی که بر زندگی آن‌ها بیش از بقیه سایه انداخته است. دنبال توجیه‌اند، نه ترجمه می‌خواهند به عنوان یک شهروند، نگاه دولتمردان به آن‌ها بیشتر از پیش باشد. به هزینه‌های مسکن، خوراک، پوشاک و حمل‌ونقلی که برای همه ما وجود دارد، هزینه‌هایی مانند خرید لوازم کمک‌بخشی، ملزومات بهداشتی و درمانی مانند پوشک، دارو و... را اضافه کنید، سوند، کیسه‌های کلوسومی، پوشک، تشک مواج و... بخشی دیگر از نیازهای روزانه زندگی معلولان است. اینکه برخی از این موارد وارداتی است را از یاد نبرید و به گوشه‌ای از مخارجی که گفته شد، بیفزایید. اینجاست که باید گفت، زندگی به‌اضافه سختی.

● از ماجرایی حذف تا ترکش‌های انتقادی موضوع اعتبارات برای جامعه معلولان از موارد مطرح‌شده سال‌های گذشته است. به گفته معلولان، بی‌توجهی دستگاه‌ها از یک سو و موضوع تخصیص نیافتن بودجه کافی از سوی دیگر سبب شده است قانون «حمایت از حقوق معلولان»، در اجرا با چالش روبرو شود. امسال نیز با وجود آنکه بیش از یک‌ماه از سال گذشته است، معلولان نقدهای جدی برای بودجه سال ۱۴۰۲ دارند.

بخشی از اظهارات صریح و منتقدانه این روزهای معلولان را بهروز مروتی، مدیر پوشش حمایت از حقوق معلولان، مطرح کرده است. او در این مدت بارها به رسانه‌ها گفته است که «نه تنها بودجه سال قبل آنان به‌طور کامل پرداخت نشده، بلکه در بودجه امسال هم اعتبار مستقل برای اجرای قانون حمایت از معلولان در نظر گرفته نشده است». البته این حذف بودجه تاکنون با واکنش‌های زیاد جامعه معلولان روبرو بوده است. در این باره حتی شبکه ملی تشکل‌های مردم‌نهاد معلولان شنوایی نیز در نامه‌ای به نمایندگان مجلس، خواستند ردیف بودجه معلولان برای سال ۱۴۰۲ را به حالت ابتدایی برگردانند.

● ماجرای یک بند قانون اما ماجرای حذف ردیف بودجه معلولان چیست؟ پس از تصویب قانون حمایت از حقوق معلولان در سال ۱۳۹۹، از سال بعد و به عبارتی از سال ۱۳۹۸، این قانون ردیف خاص خودش را در لایحه بودجه داشت، اما برای سال پیش‌رو این ردیف حذف شده است. دولت معتقد است این بودجه را حذف نکرده و آن را به بودجه سازمان بهزیستی افزوده است، اما معلولان می‌گویند مشخص نیست چقدر از بودجه بهزیستی به آنان اختصاص می‌یابد. آن‌ها معتقدند با این اقدام دست سازمان دریافت‌کننده بودجه باز است تا آن

را در مواردی غیر از هدف اصلی هزینه کند. یکی دیگر از نقدهای معلولان در حوزه قوانین، به ماده ۲۷ قانون حمایت از معلولان برمی‌گردد. بر پایه قانون، دولت مکلف است کمک‌هزینه معیشت معلولان بسیار شدید و شدید بدون شغل و درآمد را به میزان حداقل دستمزد سالانه تعیین و اعتبارات لازم را در قوانین بودجه سنواتی کشور منظور کند. معلولان خواستار اجرای جامع و کامل این بند قانونی هستند.

● سختی شدید معلولان شدید علیرضا مین‌باشی چهل‌ویک‌ساله از آن دسته معلولانی است که با وجود داشتن معلولیت شدید جسمی حرکتی، پای ثابت پیگیری‌ها برای جامعه معلولان است. معلولیت مین‌باشی به دوران کودکی‌اش برمی‌گردد. دوساله بود که بر اثر فلج اطفال توان راه رفتن را از دست داد. با این حال، از پانزدهشت و ناامید نشد. او چندسالی است که با تأسیس هیئت مذهبی حضرت رقیه (س)، معلولان جسمی حرکتی، نابینا و ناشنوا را فراهم آورده است. علاوه بر آن، فعالیت‌های گوناگونی در زمینه‌های مختلف مانند فراهم کردن سفر و برگزاری مراسم مذهبی دارد.

صحبتان با او برای طرح دغدغه‌های معلولان شدید و بسیار شدید است. حرف‌هایش را با یک جمله خطاب به هم‌نوعانش شروع

می‌کند: معلولیت من از نوع شدید است. مشکلاتشان را با همه وجود لمس می‌کنم. پس اگر حرفی می‌زنم، از جنس حرف‌های فردی خارج از گود نشسته نیست. ادامه حرف‌های مین‌باشی روایتی از زندگی معلولان شدید است: برخی از این معلولان به واسطه وضعیت جسمی نمی‌توانند از بستر بلند شوند و حتی برای کارهای شخصی‌شان مشکل دارند. به نوعی، زندگی این معلولان وابسته به تخت است.

او به هزینه‌های پوشک برای این معلولان هم اشاره می‌کند. به گفته مین‌باشی، در کمترین حالت ماهی ۴۰۰ تا ۵۰۰ هزار تومان فقط برای پوشک معلولان بسیار شدید هزینه می‌شود. نکته دیگر از هزینه‌های درمان و وسایل توان‌بخشی است که معلول شدید و خانواده‌اش را دچار مشکلات می‌کند.

● وقتی چرخ‌زدگی با پارانه می‌چرخد مین‌باشی می‌گوید: بسیاری از خانواده‌های معلولان به‌علت هزینه زیاد پرستار مجبورند خودشان کارپرستاری و تأمین نیازهای معلول

زندگی به اضافه سختی

گزارشی از مشکلات معیشتی معلولان که این روزها با حذف ردیف بودجه مستقل چرخ زندگی‌شان نمی‌چرخد

خانواده را انجام دهند. با این اوضاع، دیگر نمی‌توانند شغلی پایدار داشته باشد. همین موضوع سبب می‌شود در تأمین هزینه‌های زندگی با مشکل روبرو شوند. به گفته او، برخی خانواده‌های معلول با پارانه زندگی می‌کنند. او به اوضاع برخی خانواده‌ها برای گذران زندگی اشاره می‌کند و در این باره می‌گوید: شاید باورکردنی نباشد، اما خانواده‌هایی داریم که با پارانه زندگی می‌کنند. مدتی قبل متوجه خانواده معلولی شدیم که در تبادلان (یکی از روستاهای اطراف مشهد) زندگی می‌کند. جایی که این خانواده دارای معلول زندگی می‌کرد، اتاقی کوچک بود که حمام و آب‌گرم کن نداشت. توانستیم به کمک خیران آب‌گرم کن

برایشان بخریم و دارای حمام شدند. مشابه این خانواده بسیاریند. مین‌باشی به مشکل دیگری از وضع زندگی خانواده‌های دارای معلول شدید اشاره می‌کند: برخی معلولان با درجه معلولیت شدید به تخت وابسته هستند. خانواده این معلولان برای خرید تشک مواج و طبی و نیز

دستگاه پوره‌کننده غذا مشکل دارند. هرکدام از این وسایل بسیار گران است. معلولی که وابسته به تخت است، باید از تشک مواج برای جلوگیری از زخم بستر استفاده کند. علاوه بر آن، اوضاع این معلولان به‌نحوی است که باید غذا به‌صورت پوره‌شده به آن‌ها داده شود. خانواده‌های زیادی توان خرید این وسایل را ندارند.

● امیدی که معلولان نیاز دارند او در ادامه به بخشی دیگر از جامعه معلولان اشاره می‌کند که با وجود معلولیت، می‌توانند دارای شغل و درآمد باشند. مین‌باشی می‌گوید: چیزی که جامعه معلول ما نیاز دارد، امیداست. خیلی از معلولان ما توان کارکردن دارند و زندگی آنان وابسته به تخت نیست. با این حال، ناامیدی و گوشه‌نشینی مانع می‌شود که سراغ کاری برون.

او به چند نمونه اشاره می‌کند: به عنوان مثال برای چسباندن برچسب گل‌های ظروف چینی، یک معلول می‌توانست این کار را انجام دهد. به چند نفر گفتیم، اما نپذیرفتند. دلایلی که می‌آوردند، نشانه ضعف اعتماد به‌نفسشان بود. این نیز به جامعه برمی‌گردد که با نگاه‌هایی متفاوت مانع جان‌گرفتن اعتماد به‌نفس معلولان شده‌اند.

● ماجرای گرانی پوشک ابوالفضل چهارساله است. همان بدو تولد و

به‌علت مشکل در تنفس، به سلول‌های مغزش آسیب وارد شد و حالا او مشکل معلولیت ذهنی و جسمی دارد. مادرش از وضعیت سخت نگهداری کودک معلول ذهنی و جسمی می‌گوید: تمیز کردن بچه، خرید پوشک، هزینه‌های دارو و توان‌بخشی سرسام‌آور است. من جدا از ابوالفضل دو فرزند دیگر نیز دارم که مدرسه می‌روند. همسرم کارگر بناسنت و کارش فصلی است. بیشتر روزهای زمستان در خانه است. واقعا برای تأمین هزینه‌های زندگی مشکل داریم.

اومی‌گوید: همه این‌ها یک طرف، هزینه‌های ابوالفضل یک طرف. پوشکی که برای او استفاده می‌کنیم، از پارسال خیلی گران شده است. سعی می‌کنم مصرف پوشک بچه را مدیریت کنم، اما ماهی ۴۰۰ هزار تومان در کمترین حالت فقط برای پوشک باید هزینه کنیم.

چالش قبوض

خانم ندایی سرپرست خانواده‌ای چهارنفره است. همسر او نابینای مطلق است و دخترش نیز معلولیت ذهنی دارد. او یک پسر کوچک نیز دارد که از نظر جسمی سالم است.

مشکلات خانم ندایی به وضع همسرش و معلولیت ذهنی دخترش برمی‌گردد. همسر خانم ندایی به دلیل نابینایی نمی‌تواند شغلی داشته باشد. با این وضع، همه خرج و مخارج زندگی به دوش اوست و او حالا یک زن سرپرست خانواده است.

مشکلات خانم ندایی نیز مانند بخش زیادی از جامعه معلولان به وضعیت زندگی و چالش‌های اقتصادی خلاصه می‌شود.

خانم ندایی در ادامه مشکل دیگری را به این موارد می‌سپارد. می‌گوید سال گذشته بهزیستی استان به آن‌ها گفته است که برپایه قانون حمایت از معلولان قبوض آنان رایگان می‌شود.

او در ادامه می‌گوید: همان موقع به من گفتند که در ساتی باید ثبت‌نام کنم. به آن‌ها گفتم من سوادم در حد ابتدایی است و کسی را ندارم ثبت‌نام کنم. شما که می‌دانید از خانواده چهارنفره ما دو نفر معلول هستند، خودتان ما را در فهرست ثبت‌نام کنید تا قبوض ما نیز رایگان شود. گفتند: تعداد خانواده‌های معلول زیاد است. از طرف دیگر باید هرکدام از خانواده‌های معلول خودشان در سایت ثبت‌نام کنند، بنابراین نمی‌توانند برای هر فرد معلولی که به اداره مراجعه می‌کند، ثبت‌نام کنند.

خانم ندایی این‌طور ادامه می‌دهد: همان پارسال به دفترهای خدمات اینترنتی رفتم تا برای خانواده ما نیز ثبت‌نام کنند. از آن موقع تا الان خبری نشده و قبض‌های ما رایگان نشده است. او به پیگیری‌هایش اشاره می‌کند: من کارگر خانه مردم هستم. کسی که برای دیگران کار می‌کند، وقت و زمانش در اختیار خودش نیست. با این حال، یکی دو بار بهزیستی رفتم بینم چرا قبوض ما رایگان نشده است، اما جواب درست‌وحسابی نگرفتم. نمی‌دانم چون در خانه پدرشورهم زندگی می‌کنیم و کنتور مشترک داریم برای ما رایگان نشده است یا نه. اگر پولی داشتیم و می‌توانستیم خانه‌ای اجاره کنیم که کنتورهای جدا داشته باشد، دیگر دنبال قبض رایگان نبودم!

بازگشت ردیف بودجه در صورت تأیید مشکلات

او نوید می‌دهد که در هفته آینده و با برگزاری جلسه‌ای، گله‌مندی معلولان از این ردیف حذفی و عملکرد دولت در اعمال تغییرات جدید بررسی خواهد شد. این عضو کمیسیون برنامه‌بودجه مجلس شورای اسلامی در ادامه بیان می‌کند: این جلسه با اعضای کمیسیون اجتماعی و بهزیستی برگزار می‌شود تا روند اجرا و نتایج آن کامل بررسی شود. به گفته وی، چنانچه در بررسی‌ها مشخص شود که دولت نتوانسته است به اهدافش برای اعمال این تغییرات برسد و معلولان نیز از این روند و سازوکار پیشنهادی دولت گله‌مندند، این تغییرات به‌حالت اولیه بازمی‌گردد.

او تأکید می‌کند: این تجدیدنظر و بازگشت ردیف بودجه به فرایند سال قبل، منوط به بررسی نتایج و مشخص شدن نارضایتی معلولان و نیز موفق نبودن دولت در اجرا کردن سازوکار جدید است.

دولت ردیف بودجه مستقل معلولان را در لایحه بودجه ۱۴۰۲ حذف کرد. در مقابل، دولت این بودجه را با هدف سامان‌دهی پرداخت‌ها و تسریع فرایند‌ها بهزیستی داد

عضو کمیسیون برنامه‌بودجه مجلس شورای اسلامی می‌گوید یکی از گله‌مندی‌های معلولان درباره وضع زندگی و تغییرات بودجه‌ای است. او این خبر را می‌دهد که در هفته آینده جلسه‌ای برای بررسی دغدغه‌های معلولان برگزار خواهد شد. احسان ارکانی در گفت‌وگو با شهرآرا، تغییرات بودجه‌ای را این‌طور توضیح می‌دهد: دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۲ تغییراتی در نظر گرفت. یکی از این تغییرات مربوط به هدفمند کردن اعتبارات اختصاص یافته به معلولان است.

این عضو کمیسیون برنامه‌بودجه در ادامه این‌طور اضافه می‌کند: با همین رویکرد، دولت ردیف بودجه مستقل معلولان را در لایحه بودجه ۱۴۰۲ حذف کرد. در مقابل، دولت این بودجه را با هدف سامان‌دهی پرداخت‌ها و تسریع فرایند‌ها بهزیستی داد.

ارکانی در ادامه بیان می‌کند: مجلس شورای اسلامی نیز با همین توضیحات تغییرات بودجه‌ای لحاظ‌شده دولت را برای معلولان پذیرفت و به تصویب رساند.

او به گله‌مندی‌های معلولان در هفته‌های گذشته اشاره می‌کند و می‌گوید که در جریان این انتقادها قرار دارد. این عضو کمیسیون برنامه‌بودجه مجلس شورای اسلامی می‌گوید: هنوز زمان زیادی از سال نگذشته است، اما معلولان نقدهایی مطرح کرده‌اند. دولت این تغییرات را برای بهبود امور معلولان اعمال کرد، اما گویا در عمل هنوز این سازوکار جدید نتوانسته است رضایت معلولان را جلب کند.

پیگیری

پرداخت مستمري به ۹۰ درصد معلولان استان

هستند. اکنون نیز همه معلولان شدید و بسیار شدید استان مستمري دریافت می‌کنند. برای افراد متوسط وخفیف نیز با بررسی وضع خانوادگی آنان، این مستمري برقرار می‌شود. آمار ۹۰ درصدی که اشاره کردم، مصداق همین گفته‌هاست. علیرزاده این را نیز اضافه می‌کند که این رقم پرداختی در برابر تورمی که در کشور وجود دارد، زیاد نیست. اما بهزیستی استان پیگیری‌هایی کرده است تا بتواند همین حمایت‌ها را از جامعه معلولان داشته باشد. معاون توان‌بخشی بهزیستی خراسان رضوی درباره رقم مستمري معلولان این‌طور توضیح می‌دهد: این رقم امسال افزایش یافته است و تا جایی که اطلاع دارم، برای هر فرد معلول ۶۰۰ هزار تومان پرداخت می‌شود.

● وام ۵۰۰ میلیونی با سود کم برای اشتغال معاون بهزیستی استان در ادامه به چندوچون اشتغال معلولان اشاره می‌کند و می‌گوید: برای معلولان وام اشتغال با سود کم در نظر گرفته شده است تا بتوانند برای خود شغلی ایجاد کنند. او از تعداد معلولانی که وام دریافت کرده‌اند، آماري ندارد.

به گفته معاون توان‌بخشی بهزیستی خراسان رضوی، موضوع اشتغال و پرداخت وام‌ها در حوزه مشارکت‌های بهزیستی است و آنان می‌توانند در این حوزه پاسخگو باشند.

● ۱۳۰ هزار پرونده معلول در استان علیرزاده درباره تعداد پرونده‌های معلولان استان می‌گوید: ۱۳۰ هزار پرونده معلولان در استان داریم که از این تعداد، ۴۰ درصدشان معلولیت شدید دارند.

پرداخت مستمري تنه‌راه حمایتی بهزیستی از معلولان استان نیست و در این باره جدا از مستمري حمایت‌های مالی موردی، حمایت برای خرید لوازم کمک‌توان‌بخشی، کمک‌هزینه رفت‌وآمد و تحصیلی نیز وجود دارد

حمیدرضا علیرزاده معاون توان‌بخشی بهزیستی خراسان رضوی است. او از سختی‌های معلولان به‌ویژه معلولان شدید آگاه است و می‌گوید در وضعیت تورمی بی‌شک معلولان با اوضاع سخت‌تری روبرو خواهند بود.

معاون توان‌بخشی بهزیستی استان درباره کم‌وکیف اجرای قوانین حمایتی حوزه معلولان می‌گوید: یکی از بند‌های قوانین حمایتی ماده ۲۷ است. ماده ۲۷ مربوط به معلولان شدید و بسیار شدیدی است که توانایی کارکردن ندارند و به‌عبارتی وابسته به تخت هستند. بر اساس قانون، دولت مکلف است مبلغی را به‌صورت ماهانه به این افراد بدهد.

معاون توان‌بخشی بهزیستی خراسان رضوی درباره چگونگی پرداختی‌های بهزیستی به جامعه معلولان زیرپوشش، آماري ارائه می‌کند و می‌گوید: پیگیری‌های بسیاری در این باره انجام شد تا بتوانیم جامعه معلول استان را زیرپوشش مستمري ببریم. درنهایت با همراهی مسئولان کشوری، توانستیم برای ۹۰ درصد معلولان استان مستمري برقرار کنیم.

● معلولان در صدر اولویت‌های پیگیری استان معاون توان‌بخشی بهزیستی خراسان رضوی در ادامه تأکید می‌کند که پرداخت مستمري تنه‌راه حمایتی بهزیستی از معلولان استان نیست و در این باره جدا از مستمري حمایت‌های مالی موردی، حمایت برای خرید لوازم کمک‌توان‌بخشی، کمک‌هزینه رفت‌وآمد و تحصیلی نیز وجود دارد. او تأکید می‌کند که معلولان شدید و خیلی شدید استان جزو اولویت‌های پیگیری در استان

پیگیری

در این اتاق شیشه‌ای آگاهی می‌فروشند!

در این اوضاع و احوال گرانی و خرج و مخارج زیاد، باید قبول کنیم حرف از رایگان بودن که به میان می‌آید، ناخواسته سرها بر می‌گردد و اگر با چشم بصیرت نگاه کنیم، دور و برشان کلی علامت سؤال جمع می‌شود! اینجا نمایشگاه کتاب است. یک نمایشگاه بین‌المللی که امسال سی و چهار ساله شده و محل برگزاری آن هم مصای امام خمینی(ره) تهران است.

کنار همه غرفه‌های خوش‌رنگ و لعاب و البته پر مغز و پر محتوا

از یارهای مهربان، حضور چند اتاقک شیشه‌ای آن هم با فروش آگاهی از نوع رایگان، جاذبه‌ای ویژه دارد. چند مفر ساده و بی‌آلایش با عنوان «محفل دانایی» که قرار است مروج حجاب و سبک زندگی عقیفانه باشند، اما نه با اجبار و هزینه، بلکه با گفتگای شیرین و صمیمانه. اگر گذرناز به نمایشگاه کتاب تهران افتاد، به اتاقک‌های شیشه‌ای هم سر بزنید. بعید است حضورتان در این محافل دانایی خالی از لطف باشد.

